

238527 - فضیلت کسی که بر نمازهای فرض پای بندی نماید و آن را چنان که امر شده انجام دهد.

سوال

صحت این احادیث از کتاب کنز الأعمال در چه حد است و آیا به آن عمل می شود؟ ۱. «هر کس نمازهای پنج گانه را انجام دهد و بر وضو و وقت و رکوع و سجود آن محافظت نماید و هیچ چیز از آن کم نکرده باشد روز قیامت در حالی می آید که نزد خداوند پیمانی دارد که او را عذاب ندهد و هر که در حالی بیاید که چیزی از آن را ناقص انجام داده باشد نزد خداوندی پیمانی ندارد، اگر خواست او را مورد رحمت قرار می دهد و اگر خواست عذابش می دهد» طس از عایشه. ۲. «هر که نمازهای پنج گانه را به جای آورد و آن را به شکل کامل ادا کند و بر پا دارد و در وقتش بخواند، روز قیامت در حالی خواهد آمد که نزد خداوند پیمانی خواهد داشت که او را عذاب نکند و آن که این نمازها را ادا نکند و بر پا ندارد روز قیامت در حالی خواهد آمد که نزد الله عهدی نخواهد داشت، اگر بخواد او را می آمرزد و اگر بخواد عذابش دهد» ص از عبادة بن الصامت. ۳. «الله عزوجل می فرماید: بنده ام بر من پیمانی دارد؛ اگر نماز را به وقتش انجام دهد او را عذاب ندهم و او را بدون حساب به بهشت وارد سازم» ک در تاریخش از عایشه.

پاسخ مفصل

درباره حدیث عبادة:

این روایت را ابوداود (۱۴۲۰) و نسائی (۴۶۱) از عبادة بن الصامت روایت کرده اند که گفت: از رسول الله - صلی الله علیه وسلم - شنیدم که فرمود: «پنج نماز است که خداوند بر بندگانش نوشته (فرض کرده) است، پس هر که آن ها را ادا کند و چیزی از آن را از روی کوچک شمردن حقش ضایع نسازد نزد الله پیمانی خواهد داشت که او را به بهشت وارد کند و هر که آن ها را انجام ندهد پس نزد الله عهدی ندارد، اگر خواست عذابش دهد و اگر خواست او را وارد بهشت کند» آلبانی در «صحیح ابی داود» آن را صحیح دانسته است.

همچنین ابوداود (۴۲۵) و احمد (۲۲۷۰۴) این روایت را از عبادة با این لفظ روایت کرده اند: «پنج نماز است که الله تعالی آن ها را فرض ساخته، هر کس وضویشان را به نیکی انجام دهد و آن ها را در وقتشان ادا کند و رکوع و خشوعش را به شکل کامل به جای آورد برایش نزد الله پیمانی است که او را بیامرزد و آن که چنین نکند نزد الله برایش پیمانی نیست، اگر خواست او را مورد مغفرت قرار می دهد و اگر خواست عذابش می کند». آلبانی در «صحیح ابی داود» آن را صحیح دانسته و همچنین محققان مسند احمد آن را صحیح دانسته اند.

اما حدیث عایشه:

این حدیث را طبرانی در «**المعجم الأوسط**» (۴۰۱۲) از طریق عبدالله بن ابی رومان اسکندرانی از عیسی بن واقد از محمد بن عمرو لیثی از ابی سلمه از ابی هریره روایت کرده‌اند که رسول الله . صلی الله علیه وسلم . فرمودند: **«هر کس وتر نکند نمازی ندارد»** این سخن به عایشه رسید پس گفت: چه کسی این را از ابوالقاسم . صلی الله علیه وسلم . شنیده است؟ به خدا سوگند زمانه‌ای دور نیست و فراموش نکرده‌ام، بلکه ابوالقاسم . صلی الله علیه وسلم . فرمود: **«هر که در روز قیامت با نمازهای پنج‌گانه بیاید در حالی که بر وضویش و اوقاتش و رکوعش و سجودش محافظت کرده باشد و چیزی از آن را کم نکرده باشد در حالی خواهد آمد که نزد الله پیمانی دارد که او را عذاب نکند و هر کس در حالی بیاید که چیزی از آن را کم کرده باشد نزد الله پیمانی ندارد، اگر بنخواهد او را مورد رحمت قرار می‌دهد و اگر بنخواهد عذابش دهد»**.

طبرانی در پی آن می‌گوید:

«این را از محمد کسی روایت نکرده جز عیسی و عبد الله از آن دو به تنهایی نقل کرده است».

شیخ البانی . رحمه الله . می‌گوید:

«می‌گویم: او همان معافری است که زهبی می‌گوید: «چند تن او را ضعیف دانسته‌اند، او حدیث دروغین روایت کرده است».

می‌گویم: من گمان می‌کنم به این حدیث اشاره دارد؛ زیرا به شکل آشکار دروغ است و حافظ ابن حجر می‌گوید: **«دار قطنی او را واهی دانسته و ابن یونس می‌گوید: او ضعیف الحدیث است، مناگیری را روایت کرده است»**.

می‌گویم: درباره شیخ عیسی بن واقد هیچ شرح حالی نیافتم و هیثمی از همین روی در «**مجمع الزوائد**» (۱/ ۲۹۳) آن را معلول دانسته است «(سلسلة الأحادیث الضعيفة» (۳۷۱/۱۱).

بخش منکر آن قسمت است که **«هر کس وتر نکند نماز ندارد»**.

اما ادامه حدیث از نظر معنا شواهدی دارد چنان‌که در حدیث عبادة گذشت.

همچنین حدیثی که احمد (۱۸۳۴۵) از حنظله کاتب روایت کرده است که گفت: شنیدم رسول الله . صلی الله علیه وسلم . می‌فرمود: **«هر کس بر نمازهای پنج‌گانه . رکوعها و سجودها و وضوها و اوقات آن . محافظت کند و بداند که آن حقی است از سوی الله، وارد بهشت می‌شود»** یا فرمود: **«بهشت بر او واجب می‌گردد»**.

محققان مسند احمد می گویند: «با شواهدش صحیح است».

و ابوداود (۴۲۹) از ابودرداء روایت کرده که گفت: رسول الله . صلی الله علیه وسلم . فرمود: «پنج چیز است که هر کس با ایمان انجامش دهد وارد بهشت می شود: کسی که بر نمازهای پنج گانه، بر وضوی آنها و رکوع آنها و سجود آنها و اوقات آنها محافظت کند و رمضان را روزه گیرد و حج خانه را در صورت توانایی انجام دهد و زکاتش را با طیب نفس بدهد و امانت را ادا کند».

آلبانی آن را حسن دانسته است.

اما حدیث عایشه که: «بنده ام بر من عهدی دارد، اگر نماز را به وقتش ادا کند او را عذاب ندهم و او را به غیر حساب وارد بهشت کنم».

این حدیث را متقی هندی در «کنز العمال» (۳۱۲/۷) به حاکم در تاریخش ارجاع داده. کتاب «تاریخ نیشابور» اثر حاکم نیشابوری . رحمه الله . کتابی عظیم و جلیل است اما در زمره آثار و نوشته های گم شده مسلمانان است و در حال حاضر بر حسب دانش ما تنها خلاصه آن اثر احمد بن محمد بن الحسن معروف به خلیفه نیشابوری موجود است که این حدیث در این خلاصه نیست.

این که حاکم به تنهایی این حدیث را در تاریخش روایت کرده نشانه ای است بر ضعف و عدم ثبوت آن به ویژه آن که برای جمله «او را بدون حساب وارد بهشت می کنم» هیچ شاهدی نیافتیم و حدیث صحیح عبادة کافی است.

والله تعالی اعلم.